

ODPORÚČANIA PRE OBLASŤ MIGRAČNEJ A INTEGRAČNEJ POLITIKY SR

NAJDÔLEŽITEJŠIE VŠEOBECNÉ ODPORÚČANIE JE ZRIADENIE IMIGRAČNÉHO A NATURALIZAČNÉHO ÚRADU.

Navrhujeme zriadenie Imigračného a naturalizačného úradu, ktorý by zjednotil problematiku migrácie, medzinárodnej ochrany a integrácie pod jeden ústredný špecializovaný úrad, ako naznačuje aj programové vyhlásenie vlády.

A. V OBLASTI AZYLU A MEDZINÁRODNEJ OCHRANY ODPORÚČAME:

- začlenenie súčasného Migračného úradu pod Imigračný a naturalizačný úrad ako jeho **azylový odbor**;
- **vytvorenie chráneného samostatného bývania pre obete násilia, traumatizované osoby, LGBTI a iné zraniteľné osoby spomedzi žiadateľov o azyl**; napriek nízkym počtom žiadateľom o azyl za ostatné roky sme pozorovali nárast závažnosti takýchto osobitných prípadov;
- **zriadenie zariadenia určeného pre bývanie osôb, ktorým bola uložené opatrenie nahrádzajúce zaistenie a nevyhostiteľných osôb** (ktoré sa ocitli v hmotnej núdzi, avšak nemôžu z územia SR vycestovať z objektívnych dôvodov, pričom ich zaistenie je neúčelné (najmä rodiny s deťmi a iné zraniteľné osoby));
- **zavedenie konania o určenie postavenia osoby bez štátnej príslušnosti** a vytvorenie materiálnych podmienok pre osoby, ktoré čakajú na výsledok takéhoto konania;
- vzhľadom na trvalo nízku obsadenosť troch azylových zariadení v ostatných rokoch a súvisiacu nehospodárnosť ich celoročného prevádzkovania navrhujeme na realizáciu týchto návrhov **uvolniť časť týchto nevyužitých kapacít**;
- vytvoriť **štátny integračný program** pre osoby s medzinárodnou ochranou;
- zlepšenie všeobecnej **informovanosti verejnosti o témach medzinárodnej ochrany**, vyvracanie hoaxov a dezinformácií;
- hľadanie účinných možností **zapojenia sa do programov európskej solidarity v oblasti relokácií**;
- vytvorenie **presídľovacieho programu** pre osoby s medzinárodnou ochranou.

ODPORÚČANIA PRE OBLASŤ MIGRAČNEJ A INTEGRAČNEJ POLITIKY SR

B. V OBLASTI MIGRÁCIE ODPORÚČAME:

- vypracovanie a prijatie **novej Migračnej politiky SR**, a to **participatívnym spôsobom** za účasti migrantov aj odbornej verejnosti;
- **pravidelné vyhodnocovanie** situácie v oblasti migrácie, identifikáciu trendov a nastavovanie opatrení podľa reálnych potrieb;
- prijímanie opatrení **v oblasti riadenia migrácie**, t.j. uľahčovanie príchodu cudzincov z určitých štátov, alebo s konkrétnou profesiou, v určitom odvetví hospodárstva, či s konkrétnou kvalifikáciou alebo vzdelaním a pod.;
- **mapovanie komunit cudzincov** na svojom území s cieľom lepšieho poznania ich potrieb a výziev;
- **zriadenie národnej informačnej platformy pre cudzincov** v rôznych azykových verziách, ktorá bude slúžiť ako kľúčový a spoľahlivý zdroj informácií a orientácie cudzincov v oblasti migrácie;
- **poznanie situácie v oblasti neregulárnej (nedokumentovanej) migrácie** umožní nastaviť opatrenia v tejto oblasti účinnejšie;
- vytvorenie podmienok pre efektívne **uplatňovanie tzv. alternatív zaistenia**;
- zavedenie systému účinného a **nezávislého monitoringu nútených návratov**.

C. V OBLASTI INTEGRÁCIE ODPORÚČAME:

- zriadenie národnej informačnej platformy pre cudzincov v rôznych jazykových verziách, ktorá bude slúžiť ako kľúčový a **spoľahlivý zdroj informácií a orientácie cudzincov, aj pre oblasť integrácie**;
- vzhľadom na značný nárast zahraničných zamestnancov, venovať osobitnú pozornosť problematike **pracovných podmienok pracujúcich migrantov**, možnému zneužívaniu ich zraniteľnej situácie zo strany zamestnávateľov, a pracovnému vykorisťovaniu;
- vzdelávanie a osvetu vo vzťahu k inšpektorátom práce, cudzineckej polícii a finančnej správe, aby **pri vyšetrovaní prípadov neoprávneného zamestnávania** dbali na ochranu práv migrantov a boli schopní identifikovať a vyšetrovať prípady **pracovného vykorisťovania**;

ODPORÚČANIA PRE OBLASŤ MIGRAČNEJ A INTEGRAČNEJ POLITIKY SR

- **aktívne zapojenie odborov, podporiť aktivity zamestnávateľov** na podporu integrácie zamestnaných cudzincov a ich rodín, a podporovať dialóg medzi zamestnávateľmi a samosprávou o tom, ako nastavovať opatrenia na miestnej úrovni;
- **posilnenie úlohy škôl pri integrácii cudzincov**, pri výučbe slovenčiny, ale aj zapájaním rodičov detí cudzincov, osobitne s dôrazom na matky, ktoré sú na Slovensku na základe zlúčenia rodiny, nemôžu pracovať a často trpia osamelosťou;
- podporu pre rozvoj **multikultúrnych zručností pedagógov**, vrátane vytvárania školskej komunity a priestoru pre zmysluplné a bezpečné trávenie voľného času;
- zabezpečiť prístup k integračným opatreniam **aj pre občanov EÚ**;
- **aktívne zapájanie cudzincov** do tvorby a implementácie štátnych, ale aj miestnych politík a opatrení;
- prijatie opatrení na **predchádzanie nenávisti a intolerancie** voči moslimom, utečencom a migrantom;
- zlepšiť **informovanosť cudzincov** žijúcich v SR o **trestných činoch z nenávisti, dôvodoch diskriminácie a násilia páchaného na ženách a dievčatách**;
- zavedenie **štandardov pre overenie ovládania slovenského jazyka a všeobecných znalostí o SR** na účely žiadosti o **štátne občianstvo SR**, vrátane určenia úrovne ovládania slovenského jazyka, prípravu a celoslovenské zjednotenie osnov a rozsahu skúšky a vykonávanie skúšky ovládania slovenského jazyka odborne spôsobilými osobami;
- zvážiť umiestňovanie **maloletých detí bez sprievodu do centier pre deti a rodiny vo väčších mestách** kvôli infraštruktúre, dostupnosti služieb a blízkosti komunity, vrátane umiestňovania detí priamo do rodín;
- prijať takú zmenu právnej úpravy, ktorá **nebude diskriminovať** cudzincov, žiadajúcich o pobyt v SR za účelom zlúčenia rodiny, **na základe ich sexuálnej orientácie**.

ODPORÚČANIA PRE OBLASŤ MIGRAČNEJ A INTEGRAČNEJ POLITIKY SR

D. V OBLASTI ZAPOJENIA SAMOSPRÁV NA PODPORU MIESTNEJ INTEGRÁCIE ODPORÚČAME:

- v zákone o obecnom zriadení a zákone o samosprávnych krajoch zakotviť, že **aj cudzinci s prechodným pobytom sú obyvateľmi samosprávy**, ktorí sa majú právo podieľať na výkone samosprávy, napriek tomu, že na Slovensku nemajú trvalý pobyt, pokiaľ platia v SR daň zo svojho príjmu, resp. majú v SR tzv. stredisko záujmov;
- pri **prerozdelení verejných zdrojov na financovanie samospráv** navrhujeme zohľadniť aj počet cudzincov s prechodným pobytom, ktorí sú platiteľmi dane z príjmu na Slovensku podľa ich daňového domicilu, a počet cudzincov s prechodným pobytom, ktorí predstavujú sociálnodemografickú záťaž pre danú obec – t.j. školopovinné deti a osoby v seniorskom veku;
- v zákone o sociálnych službách zaviesť aj **tlmočenie do rôznych jazykov ako sociálnu službu** na účely plánovania poskytovania sociálnych služieb cudzincom, ktorí dostatočne nerozumejú po slovensky;
- **inštitucionalizovať profesiu kultúrneho mediátora/ interkultúrneho pracovníka**, tak aby bola zapísaná do katalógu Národnej sústavy povolání a Národnej sústavy kvalifikácií;
- v spolupráci s Ministerstvom spravodlivosti SR **inštitucionalizovať komunitné tlmočenie**;
- vzdelávanie samospráv v tom, **ako pracovať s cudzincami na svojom území** (“outreach”), ako ich zapájať do miestnych aktivít, ako s nimi komunikovať, a ako využívať služby komunitného tlmočenia a kultúrnej mediácie, vrátane vyčlenenia finančných prostriedkov na pokrytie týchto služieb;
- vytvárať na úrovni samosprávy personálnu kapacitu **pre kontaktný ústredný bod pre cudzincov** žijúcich v danej samospráve, ktorý rozumie pobytu a integrácii cudzincov v SR, ako aj pre komunitné tlmočenie a interkultúrnu mediáciu, vrátane plánovania verejných zdrojov a uchádzania sa o projektové financovanie na tento účel;
- podporiť vznik **úvodných uvítacích balíčkov** s dôležitými informáciami o fungovaní samosprávy a iných úradov a inštitúcií na miestnej úrovni, o právach a povinnostiach obyvateľa, vrátane webových stránok, letákov a iných informačných kampaní; vo viacerých jazykových verziách;

ODPORÚČANIA PRE OBLASŤ MIGRAČNEJ A INTEGRAČNEJ POLITIKY SR

- organizovanie **kurzov slovenského jazyka** vrátane využívania knižníc, škôl a školských zariadení, ako aj iných kultúrnych inštitúcií vo svojej správe v procese integrácie cudzincov;
- organizovanie **kurzov sociálno-kultúrnej, občianskej a právnej orientácie** pre cudzincov;
- zlepšovanie informovanosti **o aktívnom a pasívnom volebnom práve** vo voľbách do miestnej samosprávy;
- poskytovanie **poradenských služieb na lokálnej úrovni**, najmä pokiaľ ide o právne postavenie, sociálne veci, rodinné veci, zamestnávanie, uznávanie kvalifikácie a podobne;
- **zahrnutie cudzincov do služieb, ktoré už na miestnej úrovni sú poskytované** (samosprávou ale aj špecializovanými organizáciami napríklad pomoc obetiam domáceho násillia, školské kluby, centrá voľného času, turistické kluby a pod.).

**HUMAN
RIGHTS
LEAGUE**
LIGA ZA LUDSKÉ PRÁVA

 Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

 Európska únia
Európsky sociálny fond

ISF AMIF

 Európska únia
Fond pre vnútornú bezpečnosť
Fond pre azyl, migráciu a integráciu

Tento dokument bol vytvorený Ligou za ľudské práva v rámci projektu Migračný kompas. Liga za ľudské práva o.z. so sídlom v Bratislave, uzavrela s MV SR zmluvu na realizáciu projektu Migračný kompas.

Nenávratný finančný príspevok je poskytnutý z prostriedkov Operačného programu Efektívna verejná správa z Európskeho sociálneho fondu. Zmluvu o poskytnutí nenávratného príspevku Z314011M020 [nájdete tu](#). Nenávratný finančný príspevok je v sume 109.786,08 EUR. Projekt bude realizovaný v Bratislavskom kraji. Informácie o Operačnom programe Efektívna verejná správa nájdete na: www.opevs.eu

Projekt KapaCITY je spolufinancovaný Európskou úniou z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu. Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí.